YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu kolmas jaosto)

3 päivänä kesäkuuta 1999 *

Asiassa T-17/96,

Télévision française 1 SA (TF1), Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Pariisi, edustajinaan asianajajat Georges Vandersanden, Jean-Paul Hordies ja Agnès Maqua, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa Myson SARL, 30 rue de Cessange,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Gérard Rozet ja oikeudellisen yksikön virkamies Klaus Wiedner, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö Catherine de Salins ja saman osaston ulkoasiainsihteeri Philippe

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Martinet ja Frédérik Million, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö, 8 B boulevard Joseph II,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan (josta on tullut EY 232 artikla) perusteella toteamaan, että komissio on laiminlyönyt perustamissopimuksen mukaiset velvoitteensa, koska se ei ole ottanut kantaa kanteluun, jonka kantaja on tehnyt Ranskan tasavaltaa vastaan ja joka koski julkisten televisiokanavien France 2:n ja France 3:n (France-Télévision) rahoitustapojen yhteensoveltuvuutta EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla), EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 86 artiklan 1 kohta) ja EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) kanssa, sekä toissijaisesti EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) perusteella kumoamaan komission 11.12.1995 päivättyyn kirjeeseen sisältyvän päätöksen, jolla kantajan kantelu hylättiin,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Jaeger sekä tuomarit K. Lenaerts, V. Tiili, J. Azizi ja P. Mengozzi,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.11.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Riita-asian perustana olevat tosiseikat

1 Televisiotoimintaa harjoitettiin Ranskassa valtion monopolina vuoteen 1982, minkä jälkeen alaa on asteittain avattu kilpailulle. Tällä hetkellä alalla toimii julkisten kanavien France 2:n ja France 3:n (kanavat muodostavat France-Télévision-yhtymän, jäljempänä France-Télévision) lisäksi useita yksityisiä televisioyhtiöitä.

2 Yksityinen televisiotoiminta rahoitetaan yksinomaan mainostuloilla (varsinainen mainonta, ohjelmien sponsorointi, ostoskanavat), kun taas julkiset kanavat saavat mainostulojen lisäksi useantyyppistä julkista rahoitusta (osuus lupamaksuista saadusta tuotosta, valtion budjettivaroista osoitetut erityiset määrärahat, tuet jne.).

3 Télévision française 1 SA (TF1) teki 10.3.1993 komissiolle kantelun, joka koski France-Télévisionin kanavien rahoitustapoja ja kanavien toimintaa. On riidatonta, että kantelu koski nimenomaisesti EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla), EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 86 artiklan 1 kohta) ja EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) rikkomista, sillä nämä artiklat oli siinä mainittu.

4 Komissio lähetti 16.7.1993 tietojensaantipyynnön kantajalle, joka vastasi siihen 30.9.1993.

5 Komission jäsen Van Miert ilmoitti 5.7.1995 kantajalle, että komissiolle oli tehty vastaavia, muita jäsenvaltioita koskevia kanteluja, joissa kaikissa oli kyse julkisen televisiotoiminnan rahoittamisesta, ja että komissio oli tästä syystä päättänyt tilata tuonaikaisen Euroopan unionin kaikkia kahtatoista jäsenvaltiota koskevan selvityksen. Komissio lisäsi, että tämän tutkimuksen metodologisten ja sen laajuudesta johtuvien ongelmien vuoksi selvitys ei ollut vielä valmistunut, mutta ensimmäisiä tuloksia odotettiin ennen kesää 1995. Komissio katsoi kuitenkin, että oli mahdotonta vahvistaa selvityksen tuloksien hyödyntämiselle tarkkaa aikataulua. Lisäksi komissio pyysi kantajaa ilmoittamaan seikoista, joiden vuoksi se pitää France-Télévisionin saamaa valtiontukea ilmeisen suhteettomana verrattuna sen velvollisuuksiin julkisen palvelutehtävän suorittajana.

6 Kantaja totesi 3.10.1995 päivätyssä komissiolle osoitetussa kirjeessään, että Ranskassa julkisten televisiokanavien valtiontuilla vääristettiin tietoisesti kilpailua kaikkien yksityisten televisiokanavien kanssa. Se painotti, että sen oli mahdotonta odottaa vuosikausia, ja se kehotti sen vuoksi nimenomaisesti komissiota määrittelemään kantansa ja ryhtymään toimenpiteisiin 10.3.1993 tehdyssä kantelussa esitettyjen väitteiden johdosta.

7 Vastaaja lähetti 11.12.1995 kantajalle kirjeen, jossa se totesi muun muassa seuraavaa: "Ennen 1.1.1995 Euroopan unioniin kuuluneiden kahdentoista jäsenvaltion julkisten televisioyhtiöiden rahoitusta koskevan selvityksen tulosten johdosta olemme lähettäneet 21.11.1995 Ranskan viranomaisille kirjeen, jossa esitettyihin kysymyksiin saatavien vastausten perusteella voimme tehdä kante-

luanne koskevan päätöksen. Teille ilmoitetaan asian selvittämisen etenemisestä ja pyydämme teiltä tarvittaessa lisätietoja".

Asian käsittelyn vaiheet

8 TF1 on nostanut tämän kanteen 2.2.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimittamallaan kannekirjelmällä.

9 Ranskan tasavalta toimitti 4.7.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen vastaajan vaatimuksia. Laajennetun viidennen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulohakemuksen 17.9.1996 antamallaan määräyksellä.

10 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 2.6.1997 toimittamassaan kirjeessä komissio lisäsi oikeudenkäyntiasiakirjoihin jäljennöksen 15.5.1997 päivätystä kirjeestä, joka oli lähetetty kantajalle neuvoston asetuksen N:o 17 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta 1963 annetun komission asetuksen N:o 99/63/ETY (EYVL 1963, 127, s. 2268; jäljempänä asetus N:o 99/63/ETY) 6 artiklan nojalla ja jossa komissio ilmoitti kantajalle katsovansa saamiensa tietojen perusteella, ettei se voinut hyväksyä kantelua EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan (josta on tullut EY 82 artikla) rikkomisen osalta. Komissio pyysi kantajaa esittämään huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa 15.5.1997 lukien. Komissio lisäsi, että perustamissopimuksen 90 artiklan rikkomista koskevien väitteiden tutkimisen perusteella se ei voinut katsoa selvitetyksi, että kantelussa mainittuja tosiseikkoja olisi pidettävä tämän artiklan rikkomisena.

11 Tämän 15.5.1997 päivätyn kirjeen johdosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaaja pyysi 17.6.1997 päivätyllä kirjeellä asianosaisia toimittamaan huomautuksensa menettelyn jatkamisesta ja siitä, oliko asia vielä

ratkaistava. Vastaaja vastasi 2.7.1998 tähän pyyntöön, kantaja 17.7.1998 ja väliintulija 18.7.1998.

12 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 21.9.1998 tekemällä päätöksellä esittelevä tuomari määrättiin jäseneksi laajennettuun kolmanteen jaostoon, jonka käsiteltäväksi asia tämän vuoksi siirrettiin.

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu kolmas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia.

14 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 24.11.1998 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

15 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa, että komissio on syyllistynyt laiminlyöntiin, koska se ei ole määritellyt kantaansa kahden kuukauden kuluessa 3.10.1995 esitetystä kehotuksesta

— kehottaa komissiota toimimaan ja tekemään kantelua koskevan päätöksen

— toissijaisesti kumoaa 11.12.1995 annetun komission kannanoton

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

16 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa, että laiminlyöntikanne ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, ja toissijaisesti, että se on perusteeton

— toteaa, että toissijaisesti esitetty kumoamisvaatimus ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

17 Väliintulijana oleva Ranskan tasavalta tukee komission vaatimuksia.

Laiminlyöntikanne

Tutkittavaksi ottaminen

Kanteen tutkittavaksi ottaminen siltä osin kuin se koskee komission laiminlyöntiä toimia EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan ja 93 artiklan nojalla

— Vastaajan väitteet ja niiden perustelut

18 Komissio väittää ensiksi, että kanne ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, koska kantajalla ei ole asiavaltuutta siltä osin kuin se väittää komission laimin-

lyöneen velvollisuutensa aloittaa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) mukainen menettely. Se toteaa, että valtiontueksi väitetyn toimenpiteen soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevassa tutkinnassa tehtävä päätös osoitetaan Ranskan tasavallalle, jos katsotaan selvitetyksi, että kyseessä on perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklassa tarkoitettu valtiontuki. Tällaista päätöstä ei voida osoittaa kantajalle, eikä sillä tämän vuoksi ole komission mukaan asiavaltuutta nostaa komissiota vastaan kannetta siitä, että komissio olisi laiminlyönyt toteuttaa toimen, jota ei osoiteta kantajalle.

19 Komissio toteaa, että perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yhteydessä sovellettavia menettelysääntöjä ei voida rinnastaa perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan yhteydessä sovellettaviin menettelysääntöihin, sillä yritysten käyttäytymistä koskevissa kilpailusäännöissä kantelijoille on välttämättä annettu määräävä tehtävä, kun taas valtiontukien alalla komission kanssa käytävän vuoropuhelun pääasiallisena vastapuolena on se jäsenvaltio, jonka toimet on asetettu kyseenalaisiksi.

20 Komissio myöntää kuitenkin, että perustamissopimuksessa jätetään kolmansille tietynlaajuinen mahdollisuus osallistua kyseessä olevan jäsenvaltion ja komission väliseen vuoropuheluun. Se toteaa, että ellei ensimmäisen tarkastelun perusteella ole voitu häivyttää epäilyjä tuen soveltumattomuudesta yhteismarkkinoille, komission on aloitettava perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. Tässä menettelyssä komission on annettava niille, joita asia koskee, mahdollisuus esittää huomautuksensa, mutta tällä ilmoituksella pyritään "ainoastaan saamaan niiltä, joita asia koskee, kaikki tiedot, joista komissiolle voisi olla hyötyä tulevassa toiminnassaan" (asia 70/72, komissio v. Saksa, tuomio 12.7.1973, Kok. 1973, s. 813, 19 kohta; Kok. Ep. II, s. 117).

21 Komissio esittää, ettei kantelijalla ole erityisasemaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä eikä kyse ole missään tapauksessa siitä, että päätös osoitettaisiin suoraan kantelijalle (asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, tuomio 24.3.1993, Kok. 1993, s. I-1125, 28 kohta; asia C-225/91,

Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, 10 kohta; julkisasiamies Tesauron ratkaisuehdotus asiassa C-198/91, Cook v. komissio, tuomio 19.5.1993, Kok. 1993, s. I-2487, I-2502, I-2510).

22 Komissio painottaa toiseksi sitä, ettei EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan kolmannen kohdan (josta on tullut EY 232 artiklan kolmas kohta) määräyksiä voida tulkita laajentavasti ja antaa näin kanneoikeus kolmansille, joita asia koskee. Komissio katsoo, että EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) neljännen kohdan ja perustamissopimuksen 175 artiklan kolmannen kohdan sanamuodon huomattavaa erilaisuutta on pidettävä osoituksena siitä, että perustamissopimuksen 175 artiklaan perustuva kanneoikeus on rajoitetumpi kuin perustamissopimuksen 173 artiklaan perustuva kanneoikeus. Komissio perustelee kantaansa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 246/81, Lord Bethell vastaan komissio, 10.6.1982 antamalla tuomiolla (Kok. 1982, s. 2277, 16 kohta) ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-3/90, Prodifarma vastaan komissio, 23.1.1991 antamalla määräyksellä (Kok. 1991, s. II-1, 35 kohta) ja väittää, että ainoastaan toimen potentiaalinen adressaatti voi nostaa kanteen perustamissopimuksen 175 nojalla.

23 Komissio painottaa lisäksi sitä, että esillä oleva asia ja asia C-107/91, ENU vastaan komissio, jota koskeva tuomio annettiin 16.2.1993 (Kok. 1993, s. I-599, 15—17 kohta), ovat erilaisia, sillä tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin tutki erään yrityksen nostaman laiminlyöntikanteen sillä perusteella, että tekemättä jätetty toimi koski yritystä suoraan ja erikseen, vaikka se ei ollutkaan muodollisesti toimen adressaatti. Komission mukaan ENU:n asema, jota oli pidettävä erityisenä Euratomin perustamissopimuksen rakenteen kannalta, ei ollut sama kuin kantajan asema esillä olevassa asiassa, koska ENU oli tehtäväksi vaaditun päätöksen todellinen adressaatti ja koska päätöksellä saattoi olla oikeusvaikutuksia ENU:hun nähden, kun taas TF1:n pyytämä päätös pitäisi osoittaa Ranskalle eikä sillä olisi välittömiä vaikutuksia TF1:een.

24 Komissio haluaa lisäksi painottaa sitä, että jos nyt esillä olevan laiminlyöntikanteen ei katsota täyttävän tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, tämä ei millään tavoin merkitse sitä, että niiden kolmansien, joita asia koskee, perusteltujen etujen suojajärjestelmä olisi jotenkin puutteellinen, koska kansallisten lainkäyt-

töelinten ja komission tehtävät täydentävät toisiaan. Siinä tapauksessa, että kansalliset viranomaiset rikkovat perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohtaa, kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden kolmansien etujen turvaamiseksi, joita asia koskee.

25 Ranskan tasavalta lisää, että perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaan liittyviä kanteluja koskevaa oikeuskäytäntöä ei voida tässä asiassa soveltaa, sillä kilpailuasioissa 6 päivänä helmikuuta 1962 annetussa asetuksessa N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus; EYVL 1962, 13, s. 204; jäljempänä asetus N:o 17) ja asetuksessa N:o 99/63/ETY kantelijalle annetaan erityinen asema, kun taas perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklaa koskevaa menettelyllistä asetusta ei ole vielä annettu eikä komissiota velvoiteta missään säännöksessä tarvittaessa ilmoittamaan kantelijalle, ettei komissio aio hyväksyä tämän kantelua. Väliintulija korostaa lisäksi sitä, ettei komissio ole ainoa toimivaltainen taho valvomaan perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan noudattamista, koska kansallisten tuomioistuinten on todettava, että tukitoimenpiteet, joita ei ole ilmoitettu, ovat pätemättömiä, ja tehdä tämän toteamuksen edellyttämät ratkaisut määräten tarvittaessa tuet perittäväksi takaisin, vaikka asia olisikin saatettu komission käsiteltäväksi (asia C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5505). Sellaisen laiminlyöntikanteen tutkimatta jättäminen, joka koskee perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisesta kieltäytymistä tai joka koskee kantelun hylkäämistä, ei Ranskan hallituksen mukaan poista kantajalta oikeutta turvautua oikeussuojakeinoihin.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

26 Perustamissopimuksen 175 artiklan kolmannen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi kannella yhteisön tuomioistuimeen siitä, että yhteisön toimielin on jättänyt antamatta kyseiselle henkilölle osoitettavan jonkin muun säädöksen kuin suosituksen tai lausunnon.

27 Oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 173 ja 175 artikla ovat yksi ja sama oikeussuojakeino ja perustamissopimuksen 175 artiklan kolmatta kohtaa

on tulkittava siten, että sillä annetaan yksityisille mahdollisuus nostaa laiminlyöntikanne toimielintä vastaan, sekä silloin kun toimielin on laiminlyönyt heille osoitettavan toimen tekemisen että silloin kun toimielin on laiminlyönyt tehdä heitä suoraan ja erikseen koskevan toimen (asia C-68/95, T. Port, tuomio 26.11.1996, Kok. 1996, s. I-6065, 59 kohta).

28 Tästä seuraa, että komissio on väärässä katsoessaan, että vaatimus laiminlyönnin toteamiseksi, siltä osin kuin se koskee komission laiminlyöntiä toimia perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan nojalla, ei täyttäisi tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä vain siitä syystä, ettei yhtäkään niistä kolmesta päätöksestä, jotka komissio olisi voinut tehdä esillä olevassa asiassa Ranskan tasavaltaa kohtaan perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa tutkinnan alustavassa vaiheessa, olisi osoitettu kantajalle; nämä päätökset ovat päätös, jossa todetaan, että toimenpiteet, joista on kanneltu, eivät ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, päätös, jossa todetaan, että toimenpiteet siitä riippumatta, että niitä on pidettävä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena, soveltuvat yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla, tai päätös perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisesta siinä tapauksessa, että komissio on vakuuttunut siitä, että kyse ei ole sallitusta tuesta, tai että komissio ei ole kyennyt täysin arvioimaan kyseisiä toimenpiteitä arvioinnin vaikeuden vuoksi.

29 Näin ollen on selvitettävä, koskevatko nämä päätöstyypit kantajaa suoraan ja erikseen.

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-435/93, ASPEC ym. vastaan komissio 27.4.1995 antamassa tuomiossa (Kok. 1995, s. II-1281, 60 kohta) todetaan, että valtiontukea koskevan komission päätöksen on katsottava koskevan yritystä suoraan silloin, kun on varmaa, että valtion viranomaiset haluavat toteuttaa tukisuunnitelmansa. Esillä olevassa asiassa on selvää, että Ranskan

viranomaiset ovat jo myöntäneet kyseiset määrärahat ja myöntävät niitä edelleen. Näin ollen päätöksen on katsottava koskevan kantajaa suoraan.

31 Tämän jälkeen on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, kun komissio toteaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä aloittamatta saman artiklan 3 kohdan perusteella, että kyseessä ei ole tuki tai että toimenpide, vaikka onkin tuki, soveltuu yhteismarkkinoille, ne, joiden oikeussuojan turvaamiseksi perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut menettelylliset takeet on annettu, saavat oikeussuojaa vain, jos niillä on mahdollisuus saattaa tämä komission päätös yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tutkittavaksi (ks. viimeksi asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 40 ja 47 kohta ja asia T-188/95, Waterleiding Maatschappij v. komissio, tuomio 16.9.1998, Kok. 1998, s. II-3713, 53 kohta). Perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tahoja, joita asia koskee erikseen, ovat sellaiset henkilöt, yritykset tai yhteenliittymät, joiden etuihin tuen myöntäminen saattaa vaikuttaa, erityisesti kilpailevat yritykset (em. asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 41 kohta). Esillä olevassa asiassa on selvää, että kantaja on perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla se, jota asia koskee, sillä perusteella, että se johtaa yhtä niistä yksityisistä televisiokanavista, jotka kilpailevat riidanalaisia määrärahoja saavien julkisten televisiokanavien kanssa, ja sillä perusteella että se on tehnyt kantelun, jonka vuoksi komissio aloitti myönnettyjen määrärahojen alustavan tutkinnan.

32 On myös todettava, että päätös aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely on sen menettelyn välttämätön ennakkoedellytys, jonka päätteeksi komissio tekee lopullisen päätöksen, joka sitten koskee kantajaa erikseen, kuten päätöksen, jossa kantelussa ilmoitetut toimenpiteet, joiden tukiluonteesta päättäminen oli siihen asti ollut erittäin vaikeata, katsotaan yhteismarkkinoille soveltuviksi.

33 Näin ollen on katsottava, että päätökset, jotka komissio saattaa tehdä Ranskan viranomaisten julkisille televisioyhtiöille myöntämiä määrärahoja koskevan

alustavan tutkintamenettelyn päätteeksi, koskevat kantajaa suoraan ja erikseen.

34 Lisäksi kantaja on 3.10.1995 päivätyllä kirjeellään esittänyt pätevästi komissiolle perustamissopimuksen 175 artiklan mukaisesti kehotuksen tehdä ratkaisu perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan nojalla.

35 Myöskään se, että kantajalla on mahdollisesti käytettävissään kansallisia muutoksenhakumahdollisuuksia, joiden avulla se voi riitauttaa kyseessä olevien määrärahojen myöntämisen julkisille televisiokanaville, ei voi vaikuttaa nyt esillä olevan laiminlyöntikanteen tutkittavaksi ottamiseen (ks. vastaavasti asia T-398/94, Kahn Scheepvaart v. komissio, tuomio 5.6.1996, Kok. 1996, s. II-477, 50 kohta).

36 Tästä seuraa, että laiminlyöntikanne täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset siltä osin kuin se koskee komission laiminlyöntiä toimia perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan nojalla.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen siltä osin kuin se koskee komission laiminlyöntiä toimia perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan nojalla

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

37 Komissio toteaa, että perustamissopimuksen 175 artiklan mukaan laiminlyöntikanne voidaan ottaa tutkittavaksi vain siinä tapauksessa, että kyseessä olevaa toimielintä on ensin kehotettu toimimaan. Kuitenkaan 3.10.1995 päivättyä kirjettä, jossa mainitaan julkisen televisiotoiminnan rahoituksesta tehty kantelu ja

tälle toiminnalle myönnetyt valtiontuet, ei voida sen mukaan pitää perustamissopimuksen 175 artiklassa tarkoitettuna kehotuksena toimia perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan nojalla. Tätä tulkintaa tukee komission väliaikainen vastaus, joka on sen mukaan laadittu siten, että siitä selviää, että komissio oli tulkinnut 3.10.1995 päivätyn kirjeen koskevan yksinomaan 10.3.1993 tehdyssä kantelussa ilmoitettuja valtiontukea koskevia seikkoja.

38 Komissio toteaa myös, että 3.10.1995 päivätyssä kirjeessä ei osoiteta täsmällisesti säädöstä tai päätöstä, jonka antamisen tai tekemisen komissio olisi laiminlyönyt. Komissio katsoo, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sillä ei ole tutkintavelvollisuutta eikä näin myöskään velvollisuutta antaa väitetiedoksiantoa sen toteamiseksi, että perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa on rikottu silloin, kun komissiolla ei ole yksinomaista toimivaltaa (asia T-24/90, Automec v. komissio, tuomio 18.9.1992, Kok. 1992, s. II-2223). Näin ollen 3.10.1995 päivätyn kirjeen, jossa ei vaadita tehtäväksi kantelun hylkäämispäätöstä — jota vain kantajalla olisi oikeus vaatia — ei voida katsoa täyttävän perustamissopimuksen 175 artiklassa asetettuja edellytyksiä.

39 Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, että 3.10.1995 päivätty kirje ei täytä laiminlyöntikanteiden tutkittavaksi ottamista koskevassa oikeuskäytännössä vahvistettuja selvyyttä ja täsmällisyyttä koskevia edellytyksiä (yhdistetyt asiat 81/85 ja 119/85, Usinor v. komissio, tuomio 10.6.1986, Kok. 1986, s. 1777 ja asia C-180/88, Wirtschaftsvereinigung Eisen- und Stahlindustrie v. komissio, tuomio 6.12.1990, Kok. 1990, s. I-4413).

40 Kantaja kiistää sen, etteikö 3.10.1995 päivättyä kirjettä voitaisi pitää kehotuksena korjata laimilyönti, joka koskee tukijärjestelmän lisäksi perustamissopimuksen 85 artiklan noudattamatta jättämistä. Kantaja toteaa tältä osin pyytäneensä tässä kirjeessä komissiota määrittelemään kantansa ja toimimaan kantelussa yksilöityjen vaatimusten edellyttämällä tavalla. Kantaja painottaa, että 10.3.1993 tehdyn kantelun otsikossa viitattiin nimenomaisesti perustamissopimuksen 85 artiklaan ja että se koski perustamissopimuksen 85 artiklan rikkomista. Kantaja väittää lisäksi, että kantelijalla on oikeus nostaa

kumoamiskanne kantelun hylkäävästä päätöksestä, mutta sen lisäksi oikeus kehottaa komissiota toimimaan ja tarvittaessa nostaa laiminlyöntikanne perustamissopimuksen 175 artiklan perusteella.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

41 Perustamissopimuksen 175 artiklan toisen kohdan mukaan laiminlyöntikannetta ei voida tutkia, ellei toimielintä ole ensin kehotettu toimimaan. Tämä toimielimelle esitettävä kehotus on olennainen muotovaatimus ja sen perusteella alkaa yhtäältä kulua kahden kuukauden määräaika, jonka kuluessa toimielimellä on velvollisuus määritellä kantansa, ja toisaalta määräytyvät rajat, joissa kanne voidaan nostaa siinä tapauksessa, että toimielin ei määrittele kantaansa. Vaikka kehotuksen esittämiselle ei ole asetettu mitään erityistä muotovaatimusta, on kuitenkin välttämätöntä, että kehotus on riittävän selvä ja täsmällinen, jotta komissiolla on mahdollisuus saada tietää konkreettisesti sen päätöksen sisältö, jota siltä pyydetään, ja että siitä käy ilmi, että sen tarkoituksena on velvoittaa komissio määrittelemään kantansa (ks. vastaavasti edellä kohdassa 39 mainittu asia Usinor v. komissio, tuomion 15 kohta).

42 Esillä olevassa asiassa kantaja viittaa 3.10.1995 päivätyssä kirjeessään kolme kertaa pelkästään kysymykseen julkisen televisiotoiminnan rahoittamisesta Ranskassa ja tukiin, joita tälle toiminnalle myönnetään, eikä lainkaan perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkomiseen. On kuitenkin todettava, että kantaja on vaatinut tässä kirjeessään nimenomaisesti ja virallisesti komissiota toimimaan 10.3.1993 tehdyssä kantelussa esitettyjen vaatimusten edellyttämällä tavalla. On riidatonta, että tämä kantelu koski perustamissopimuksen 92 artiklan (1 luku 2 kohta) ja perustamissopimuksen 90 artiklan (2 luku 2 kohta) sekä perustamissopimuksen 85 artiklan vastaista menettelyä (3 luku 2 kohta). Tästä seuraa, että 3.10.1995 päivätyn kirjeen, vaikka siinä painotetaankin voimakkaasti tukikysymystä, on tulkittava olevan perustamissopimuksen 175 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettu toimielimelle esitetty kehotus kaikkien valituksessa

tyhjentävästi esitettyjen väitteiden osalta eli näin myös niiden väitteiden osalta, jotka koskevat perustamissopimuksen 85 artiklan rikkomista.

43 Tästä seuraa, että kanne täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset siltä osin kuin se koskee komission laiminlyöntiä toimia perustamissopimuksen 85 artiklan nojalla.

44 Sitä vastoin on todettava, että siltä osin kuin kanne koskee komission laiminlyöntiä toimia perustamissopimuksen 86 artiklan nojalla, kantaja on esittänyt tätä koskevan vaatimuksen vasta oikeudenkäynnissä esittämässään vastauksessa. Tähän ei ole millään tavoin viitattu 10.3.1993 tehdyssä kantelussa eikä 3.10.1995 päivätyssä kehotuksessa, jossa komissiota vaaditaan ainoastaan "ottamaan kantaa ja toimimaan kantelussa esitettyjen vaatimusten edellyttämällä tavalla", eikä nyt esillä olevaa kannetta koskevassa kannekirjelmässä. Tästä seuraa, että 3.10.1995 päivättyä kirjettä ei voida pitää perustamissopimuksen 175 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuna kehotuksena toimia perustamissopimuksen 86 artiklan nojalla, ja näin tämä osa kanteesta on jätettävä tutkimatta.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen siltä osin kuin se koskee komission laiminlyöntiä perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

45 Komissio väittää, että tämä osa kanteesta ei täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, koska 3.10.1995 päivättyä kirjettä ei voida pitää perustamissopimuksen

175 artiklassa tarkoitettuna kehotuksena toimia 10.3.1993 tehdyssä kantelussa esitettyjen, perustamissopimuksen 90 artiklaa koskevien vaatimusten edellyttämällä tavalla.

46 Komissio esittää tämän jälkeen, että tämä osa kanteesta on joka tapauksessa jätettävä tutkimatta, koska komissiolla on perustamissopimuksen 90 artiklan täytäntöönpanossa laaja valta toimia harkintansa mukaan, mikä merkitsee sitä, ettei sillä ole minkäänlaista velvollisuutta toimia. Tästä seuraa komission mukaan, että niillä luonnollisilla henkilöillä tai oikeushenkilöillä, jotka vaativat komissiota toimimaan EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan nojalla, ei ole oikeutta nostaa kannetta sellaisesta komission päätöksestä, jolla tämä kieltäytyy käyttämästä sille kuuluvia oikeuksia, tai siitä, että komissio jättää käyttämättä tätä oikeuttaan (asia T-32/93, Ladbroke Racing v. komissio, tuomio 27.10.1994, Kok. 1994, s. II-1015 ja asia T-84/94, Bilanzbuchhalter v. komissio, määräys 23.1.1995, Kok. 1995, s. II-101).

47 Kantaja myöntää, että komissiolla on harkintavaltaa perustamissopimuksen 90 artiklan täytäntöönpanossa, mutta toteaa, että perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa komissio velvoitetaan valvomaan sitä, että tämän artiklan määräyksiä noudatetaan ja antamaan, jos se on tarpeen, jäsenvaltioille osoitetut aiheelliset direktiivit tai tekemään niille osoitetut aiheelliset päätökset. Kantajan mukaan nämä määräykset merkitsevät sitä, että komission on toimittava kohtuullisessa ajassa ja että muussa tapauksessa sitä vastaan voidaan nostaa laiminlyöntikanne.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

48 Aluksi on todettava, että komission väitteistä poiketen 3.10.1995 päivättyä kirjettä on pidettävä perustamissopimuksen 175 artiklan toisen kohdan mukaisesti oikein tavoin esitettynä kehotuksena toimia perustamissopimuksen 90 artiklan

nojalla, koska kantaja virallisesti kehottaa sitä toimimaan "kantelussa esitettyjen vaatimusten edellyttämällä tavalla".

49 Tämän jälkeen on siis selvitettävä, voiko laiminlyöntikanne kohdistua komission laiminlyöntiin toimia perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla. Tältä osin on muistettava, että perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa komissio velvoitetaan valvomaan, että jäsenvaltiot noudattavat niille kuuluvia velvoitteitaan perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yritysten osalta, ja komissiolle annetaan nimenomainen toimivalta antaa tässä tarkoituksessa direktiivejä tai tehdä päätöksiä. Komissiolla on muun muassa perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan perusteella tekemällään päätöksellä valta todeta, että tietty jäsenvaltion toimenpide on ristiriidassa perustamissopimuksen määräysten, kuten EY:n perustamissopimuksen 85—94 artiklan (94 artiklasta on tullut EY 89 artikla) määräysten kanssa, ja osoittaa toimenpiteet, jotka kyseisen jäsenvaltion on toteutettava yhteisön oikeudesta johtuvien velvoitteidensa noudattamiseksi (ks. yhdistetyt asiat C-48/90 ja C-66/90, Alankomaat ym. v. komissio, tuomio 12.2.1992, Kok. 1992, s. I-565, 22—30 kohta).

50 On muistettava, että perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohta kuuluu perustamissopimuksen rakenteessa olevan sijaintipaikkansa ja tavoitteidensa vuoksi niihin sääntöihin, joilla pyritään turvaamaan vapaa kilpailu ja suojaamaan talouden toimijoita jäsenvaltioiden toimenpiteiltä, joilla ne romuttavat perustamissopimuksessa turvattuja taloudellisia perusvapauksia. Näiden määräysten sijainnista perustamissopimuksessa sekä niiden tavoitteista seuraa, että yksityinen oikeussubjekti ei voi menettää laillisten intressiensä suojaa silloin kun jäsenvaltio tekee tai pitää voimassa julkisoikeudellisten yhteisöjen tai yhteisöjen, joilla on erityisiä oikeuksia tai yksinoikeuksia, hyväksi toimenpiteitä, joilla on samankaltainen kilpailunvastainen vaikutus kuin yritystenkin kilpailunvastaisella menettelyllä. Tältä osin on muistettava lisäksi, että oikeuskäytännön mukaan yhteisön yleisenä oikeusperiaatteena on, että kaikilla on oltava oikeus tehokkaisiin muutoksenhakukeinoihin sellaisia päätöksiä vastaan, jotka saattavat loukata perustamissopimuksissa turvattua oikeutta (ks. mm. asia 222/84,

Johnston, tuomio 15.5.1986, Kok. 1986, s. 1651, 18 kohta; asia C-249/88, komissio v. Belgia, tuomio 19.3.1991, Kok. 1991, s. I-1275, 25 kohta ja asia T-186/94, Guérin automobiles v. komissio, tuomio 27.6.1995, Kok. 1995, s. II-1753, 23 kohta).

51 Komissiolle perustamissopimuksen 90 artiklan täytäntöönpanossa kuuluva laaja harkintavalta ei voi poistaa tätä suojaa, kuten yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-107/95 P, Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio, 20.2.1997 antamassaan tuomiossa (Kok. 1997, s. I-947, 25 kohta) todennut katsoen, että etukäteen ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että voi olla olemassa poikkeuksellisia tilanteita, joissa yksityisellä oikeussubjektilla on asiavaltuus sen vuoksi, että komissio on kieltäytynyt tekemästä päätöstä perustamissopimuksen 90 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisessa valvontatehtävässään.

52 On siis selvitettävä, onko kantaja esillä olevassa asiassa sillä tavoin poikkeuksellisessa tilanteessa, että sillä olisi asiavaltuus nostaa laiminlyöntikanne sillä perusteella, ettei komissio ole tehnyt päätöstä perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla.

53 Kantaja on kiistattomasti Ranskan suurin yksityinen televisiokanava, jonka osuus televisioyleisöstä oli 42 prosenttia vuonna 1992 ja osuus mainosmarkkinoista 55 prosenttia. Lisäksi yleisluonteisen ohjelmistopolitiikkansa ansiosta (uutiset, urheilu, elokuvat, televisioelokuvat, viihde, ajankohtais- ja dokumenttiohjelmat) se kilpailee suoraan samasta yleisöstä France-Télévisionin kanavien kanssa. Kiistatonta on myös se, että kantaja ja France-Télévisionin kaksi kanavaa kilpailevat suoraan keskenään elokuvateosten ja muiden audiovisuaalisten teos-

ten lähetysoikeuksista ja urheilutapahtumien välitysoikeuksista sekä niihin liittyvän mainosajan myynnistä mainostajille.

54 Lisäksi on muistettava, että kantajan mukaan kantelussa mainitut eri tuet, edut, menettelytavat, sopimusjärjestelyt ja sääntely liittyvät toisiinsa ja muodostavat toimenpidekokonaisuuden, jonka tarkoituksena on kantajan ja näiden kahden France-Télévisionin kanavan välisen kilpailun vääristäminen tai joista seuraa, että tämä kilpailu vääristyy.

55 Kantaja on lisäksi todennut, ilman että vastaaja olisi sitä kiistänyt, että Ranskan valtion France-Télévisionin hyväksi toteuttamat toimenpiteet vaikuttavat merkittävästi sen taloudelliseen tilanteeseen.

56 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa lisäksi, että edellä 51 kohdassa mainitussa asiassa Bundesverband der Bilanzbuchhalter vastaan komissio annetussa tuomiossa valittaja pyrki kanteellaan, joka koski sitä, että komissio oli kieltäytynyt tekemästä perustamissopimuksen 90 artiklan 1 ja 3 kohdan nojalla päätöstä Saksan liittotasavaltaa vastaan, epäsuorasti pakottamaan tämän jäsenvaltion tekemään soveltamisalaltaan yleisen lainsäädäntötoimen, toisin kuin nyt esillä olevan asian kantaja, joka puolestaan vaatii komissiota määrittelemään kantansa perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla niiden valtion eri toimenpiteiden osalta, jotka suosivat kantajan mukaan nimenomaisesti kahta talouden toimijaa, jotka on selvästi yksilöity ja jotka ovat sen suoria kilpailijoita.

57 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että kanne täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset siltä osin kuin se kohdistuu komission laiminlyöntiin toimia perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla.

Pääasia

Laiminlyönti toimia perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan nojalla

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

58 Kantaja väittää, että silloin kun tuen soveltuvuuden arviointia koskeva vaatimus esitetään komissiolle, ei riitä, että komissio suorittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisen alustavan tutkinnan, vaan sillä on velvollisuus aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely (edellä 20 kohdassa mainittu asia Cook v. komissio; asia T-49/93, SIDE v. komissio, tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2501 ja asia T-95/94, Sytraval ja Brink's France v. komissio, tuomio 28.9.1995, Kok. 1995, s. II-2651). Esillä olevassa asiassa kantaja väittää, että komissio on laiminlyönyt tätä koskevan velvollisuutensa.

59 Vastaaja esittää kolme eri perustetta osoittaakseen, ettei kyseessä ole laiminlyönti.

60 Ensiksi komissio toteaa, että vaikka se ei olekaan vielä tehnyt päätöstä valtiontuen olemassaolosta tai perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisesta, se on kuitenkin ollut aktiivinen, koska se on nimenomaan ryhtynyt toimiin voidakseen selvittää kaikilta osiltaan tämän erittäin monimutkaisen, kaikkia jäsenvaltioita koskevan kysymyksen. Komissio esittää, että se oli pyytänyt jo 12.8.1993 Ranskan viranomaisia esittämään huomautuksensa kantajan kantelussaan esittämistä väitteistä ja että nämä olivat vastanneet 9.12.1993. Lisäksi komissio oli järjestänyt useita tapaamisia kantelijan kanssa. Komissio toteaa, että asian luonteen ja monimutkaisuuden vuoksi se oli tilannut joulukuussa 1993 selvityksen julkisten televisiokanavien olemassaolosta ja toiminnasta yhteisössä. Heti saatuaan tämän tutkimuksen tulokset lokakuussa

1995 komissio kääntyi uudestaan Ranskan viranomaisten puoleen ja pyysi niiltä lisäselvitystä, jonka nämä toimittivat 16.2.1996. Tämän lisäksi komissio on ollut tiiviissä kirjeenvaihdossa kantelijan kanssa ja useita kertoja yhteydessä tähän maaliskuusta 1993 alkaen (komissio on muun muassa järjestänyt kokouksia kantelijan kanssa syyskuussa ja marraskuussa 1994 sekä tammikuussa ja lokakuussa 1995). Vastaaja täsmentää edelleen, että kantaja tiesi näistä eri toimista ja siitä, että heinäkuussa 1995 komissiolla ei ollut vielä käytettävissään mainitun selvityksen tuloksia. Komission käsityksen mukaan onkin yllättävää, että kantaja esitti sille 3.10.1995 kehotuksen ryhtyä toimenpiteisiin.

61 Komissio kiistää sen kantajan väitteen, jonka mukaan komissio olisi tyytynyt pelkästään tilaamaan selvityksen. Se toteaa jatkaneensa aktiivisesti asian käsittelyä Ranskan viranomaisten kanssa, minkä se katsoo osoittavansa niillä useilla tapaamisilla, joita sillä oli ollut näiden kanssa, käymällään kirjeenvaihdolla ja niillä yhä yksityiskohtaisemmilla kysymyksillä, joita se oli esittänyt niille muun muassa 4.10. ja 18.10.1996 päivätyissä kirjeissä.

62 Toiseksi komissio vetoaa asian monimutkaisuuteen selittääkseen sitä, minkä vuoksi se ei ole määritellyt kantaansa.

63 Vastaaja huomauttaa, ettei sitä velvoiteta missään säännöksessä noudattamaan tiettyä määräaikaa, jonka kuluessa sen pitäisi vastata kanteluun, joka koskee valtiontukia, joita ei ole sille ilmoitettu, vaan käytettävissä olevan ajan pituutta on arvosteltava huolellisuusperiaatteen ja hyvän hallintotavan periaatteen kannalta. Komissio katsoo, että näiden periaatteiden noudattamista on arvioitava kyseessä olevan alan oikeudellisen ja poliittisen monimutkaisuuden ja arkaluonteisuuden kannalta. Komission mukaan niiden menettelytapojen oikeudelli-

nen luonnehdinta, joita kantaja kantelussaan pitää valtiontukina, edellyttää erityisen varovaista suhtautumista asiaan ja sitä, että ennen päätöksen tekemistä komissiolla on tiedossaan kaikki ne oikeudelliset seikat ja tosiseikat, joiden avulla se voi muodostaa kokonaiskuvan kysymyksestä.

64 Komissio painottaa sitä, että televisiotoiminnan avaaminen kilpailulle on suhteellisen uusi tapahtuma, joka merkitsee uudenlaista kysymyksenasettelua erityisesti julkisten ja yksityisten kanavien rinnakkaisen olemassaolon osalta.

65 Komissio toteaa, että televisio on ala, jolla viranomaiset voivat omassa alaan liittyvässä toiminnassaan toteuttaa ei-taloudellisia päämääriä ja asettaa velvoitteen, että on palveltava valtion koko väestöä. Komissiolla ei ole lainkaan kokemusta valtiontukien kohtelusta tällä alalla, minkä vuoksi sen on laadittava alaa koskevat erityiset arviointiperusteet ja metodologiset periaatteet. Näin komissio katsoo, että sen täytyy ensin selvittää, onko se vaara olemassa, johon yksityinen ranskalainen yritys on kantelussaan vedonnut, että Ranskan viranomaisten käyttäytyminen ranskalaisia kanavia kohtaan vaikuttaa yhteisön jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Vastaavasti komission on yksilöitävä täsmällisesti julkisen palvelutehtävän suorittamista koskevien velvoitteiden sisältö ja päätettävä siitä, ylittävätkö ne määrärahat ja muut edut, jotka kantaja on kantelussaan ilmoittanut, näiden velvoitteiden suorittamisesta aiheutuvat kustannukset, ja onko niitä pidettävä valtiontukena, jonka soveltuvuutta yhteismarkkinoille komission on arvioitava. Komissio huomauttaa, että se on jo heinäkuussa 1995 toimittanut jäsenvaltioille näitä kysymyksiä koskevan, ensimmäisen yleisiä suuntaviivoja koskevan luonnoksen, ja että se toivoo kykenevänsä mitä pikimmin laatimaan yhteistyönä jäsenvaltioiden kanssa yleisen asiakirjan, johon voidaan tukeutua konkreettisia tapauksia selvitettäessä.

66 Komissio esittää lisäksi, ettei se voi vielä tässä vaiheessa määritellä kantaansa ja että perustamissopimuksen 175 artiklan toisessa kohdassa mainitut menettelylliset edellytykset eivät siis ole vielä täyttyneet.

67 Komissio väittää, ettei sen voida katsoa syyllistyneen perustamissopimuksen 175 artiklassa tarkoitettuun laiminlyöntiin. Toimimiskehotusta lähetettäessä komissio ei vielä pystynyt toimimaan kantajan toivomalla tavalla, koska komissio ei ollut vielä tuolloin ratkaissut sitä, oliko France-Télévisionille pääomana annettuja määrärahoja ja muita etuja pidettävä valtiontukina, vaikka se olikin jo ryhtynyt kaikkiin asianmukaisiin toimiin tämän ratkaisun tekemiseksi.

68 Komissio painottaa vielä sitä, että koska siitä, että perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely olisi aloitettu, olisi voinut aiheutua vakavia seurauksia France-Télévisionin lisäksi suurimmalle osalle yhteisössä toimivia julkisia televisiokanavia, erityisesti sen vuoksi, että valtiontukien maksaminen olisi ollut keskeytettävä (ks. asia C-312/90, Espanja v. komissio, tuomio 30.6.1992, Kok. 1992, s. I-4117), hyvän hallintotavan periaate ja huolellisuusperiaate velvoittavat komission tekemään päätöksensä vasta sitten, kun se voi muodostaa asiasta asianmukaisesti perustellun käsityksen.

69 Edellä esittämänsä perusteella komissio katsoo, että kantajan vaatimus ei ole perusteltu, koska komissio on ryhtynyt kaikkiin kysymyksen monimutkaisuuden kannalta tarpeellisiin toimenpiteisiin kohtuullisessa ajassa, kun otetaan huomioon kyseessä olevan alan yleisen tarkastelun vaikeus, alan uutuus, komission tulevan ratkaisun merkitys sekä France-Télévisionia koskevan tapauksen erityisongelmat, ja koska komissiolla ei ollut kehotusta esitettäessä mahdollisuutta toimia kantajan toivomalla tavalla.

70 Komissio väittää lopuksi, että 2.10.1996 annettu lehdistötiedote, joka koski Portugalin julkisen televisiotoiminnan rahoitusta, vahvistaa sen, ettei julkisten televisiokanavien rahoitusta koskeva komission kanta viivytä asian ratkaisua ja että komissio tekee päätöksensä heti, kun sillä on siihen mahdollisuus.

71 Väliintulija yhtyy vastaajan esittämiin väitteisiin ja perusteluihin kaikilta osin ja toteaa, että komissio jatkaa sille esitettyjen kysymysten käsittelyä ja että tässä käsittelyssä on ilmennyt sillä tavoin monimutkaisia ongelmia, että tutkintaan käytetyn ajan pituutta on pidettävä perusteltuna.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

72 Siitä päättämiseksi, onko laiminlyöntikanne perusteltu, on selvitettävä, onko perustamissopimuksen 175 artiklan nojalla komissiolle osoitettua toimimisvaatimusta esitettäessä komissiolla ollut velvollisuus toimia (asia T-126/95, Dumez v. komissio, määräys 13.11.1995, Kok. 1995, s. II-2863, 44 kohta ja asia T-286/97, Goldstein v. komissio, määräys 6.7.1998, Kok. 1998, s. II-2269, 24 kohta).

73 Koska komissiolla on yksinomainen valta arvioida valtiontuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, sillä on velvollisuus valtiontukia koskevien perustamissopimuksen perussääntöjen asianmukaisen soveltamisen vuoksi tutkia huolellisesti ja puolueettomasti kantelu, jossa tietyn tuen väitetään olevan yhteismarkkinoille soveltumattoman (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 62 kohta).

74 Oikeuskäytännössä on todettu, että komissio ei voi lykätä määräämättömäksi ajaksi kannanottoaan perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla tehtyyn poikkeuslupahakemukseen (yhdistetyt asiat T-213/95 ja T-18/96, SCK ja FNK v. komissio, tuomio 22.10.1997, Kok. 1997, s. II-1739, 55 kohta) eikä se myöskään voi loputtomasti jatkaa niiden valtion toimenpiteiden alustavaa tutkimista, joiden väitetään kantelussa olevan perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan vastaisia, silloin kun se on, kuten esillä olevassa asiassa, päättänyt aloittaa tämän tutkinnan (asia T-95/96, Gestevisión Telecinco v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3407, 73 kohta). Vakiintuneen oikeuskäytännön

mukaan on päinvastoin niin, että perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely on välttämätön silloin, kun komissiolla on huomattavia vaikeuksia arvioida sitä, soveltuuko tuki yhteismarkkinoille (ks. mm. em. asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 39 kohta).

75 Hallinnollisen menettelyn kestoajan kohtuullisuutta on arvioitava kussakin tapauksessa vallitsevien olosuhteiden kannalta ja arvioinnissa on otettava huomioon erityisesti asiayhteys, menettelyvaiheet, joita komission on noudatettava, asian vaikeusaste sekä asian merkitys eri osapuolille (ks. asia T-73/95, Oliveira v. komissio, tuomio 19.3.1997, Kok. 1997, s. II-381, 45 kohta ja em. asia SCK ja FNK v. komissio, tuomion 57 kohta).

76 Esillä olevassa asiassa kantaja kanteli 10.3.1993. Tästä seuraa, että hetkellä jolloin komissiota vaadittiin perustamissopimuksen 175 artiklan nojalla toimimaan eli 3.10.1995, komission alustava tutkinta oli jatkunut 31 kuukautta. Lisäksi asiassa on riidatonta se, että komissio oli tutkinut julkisten televisiokanavien rahoituksen yleistä kysymyksenasettelua 2.3.1992 tehdyn vastaavan kantelun johdosta, joka koski televisiotoimintaa Espanjassa.

77 Komission tutkintaansa käyttämä aika on niin pitkä, että sen olisi pitänyt kyetä päättämään kyseessä olevien toimenpiteiden alustava tutkinta. Näin ollen sen olisi pitänyt tehdä tässä ajassa näitä toimenpiteitä koskeva päätös (ks. edellä 28 kohta), ellei se kykene osoittamaan, että kyseessä olivat poikkeukselliset olosuhteet, joiden vuoksi näin pitkän ajan kulumista voidaan pitää perusteltuna.

78 On kuitenkin todettava, ettei yksikään komission esittämistä perusteluista oikeuta näin pitkän ajan käyttämiseen. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa Gestevisión Telecinco vastaan komissio antamassaan tuomiossa (mainittu edellä kohdassa 74, tuomion 82—90 kohta) todennut sellaisen kantelun osalta, joka koski samaa kysymystä julkisen televisiotoiminnan rahoituksesta, kyseessä olevan asian monimutkaisuudella, käsiteltävänä olevan asian

poliittisella arkaluonteisuudella, eri toimilla, joihin komissio oli ryhtynyt, ja sillä, ettei komissio katsonut vielä voivansa päättää siitä, että France-Télévisionille myönnettyjä määrärahoja olisi pidettävä valtiontukina, ei voida perustella kyseessä olevien toimenpiteiden alustavan tutkinnan pitkittymistä tällä tavoin. Toimimiskehotuksen esittämishetkellä 3.10.1995 komission olisi pitänyt kyetä tekemään päätös, jossa todetaan, joko että riidanalaiset rahoitusmuodot ja määrärahat eivät ole valtiontukia tai että vaikka ne ovat valtiontukia, ne soveltuvat yhteismarkkinoille, tai että huomattavien vaikeuksien vuoksi komission oli aloitettava perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely, jolloin kaikilla, joita asia koskee, erityisesti kantelijalla ja jäsenvaltioilla, olisi ollut mahdollisuus esittää huomautuksensa. Lisäksi komissio olisi voinut tällaisen ajan kuluessa antaa sekamuotoisen päätöksen, johon olisi olosuhteiden mukaan yhdistetty jokin näistä edellä mainituista päätöstyypeistä (ks. vastaavasti asia T-107/96, Pantochim v. komissio, tuomio 17.2.1998, Kok. 1998, s. II-311, 51 kohta). On myös muistettava, että jos jäsenvaltio epäilee, että sen suunnittelemat toimenpiteet ovat valtiontukea, sen on mahdollista omien intressiensä suojelemiseksi antaa tieto suunnitelmastaan komissiolle, jolla on tällöin velvollisuus ottaa kantaa asiaan kahden kuukauden kuluessa, minkä laiminlyönnistä seuraa, että tukea on pidettävä olemassa olevana tukena, jota perustamissopimuksen 93 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätty valvonta koskee, ja jäsenvaltio voi toteuttaa suunnitelmansa, sen jälkeen kun se on tehnyt komissiolle tätä koskevan ilmoituksen (asia 120/73, Lorenz, tuomio 11.12.1973, Kok. 1973, s. 1471, 4 kohta; Kok. Ep. II, s. 177). Tämä oikeuskäytäntö perustuu tarpeeseen ottaa huomioon jäsenvaltion perusteltu intressi saada nopeasti selvä oikeudellisesta tilanteesta. Tarvetta ei kuitenkaan ole olemassa silloin, kun se on toteuttanut toimenpiteet ilmoittamatta niitä etukäteen komissiolle (asia C-39/94, SFEI ym., tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3547, 48 kohta). Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut, tällaisissa tapauksissa perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä tarkoitetun täytäntöönpanokiellon välitön sovellettavuus koskee kaikkia tukia, jotka on toteutettu ilman, että niitä on ilmoitettu (em. asia SFEI ym., tuomion 39 kohta). Silloin kun jäsenvaltio ei ole ilmoittanut tukisuunnitelmaansa, kuten nyt esillä olevassa asiassa on asianlaita, siihen kohdistuu tästä syystä ehdoton kielto panna suunniteltuja toimenpiteitä täytäntöön, ja kiellon rikkomisesta voidaan määrätä seuraamus kansallisessa tuomioistuimessa. Tästä seuraa, että esillä olevassa asiassa komissio ei voi missään tapauksessa perustella kannanottonsa tekemättä jättämistä vetoamalla siihen, että perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittaminen johtaa kyseessä olevien tukien maksamisen keskeyttämiseen.

79 Lisäksi asiassa on riidatonta se, ettei komissio ole tähän päivään mennessä tehnyt yhtäkään näistä päätöksistä.

80 Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että komissio on laiminlyönyt toimimisvelvollisuutensa 3.12.1995 eli sen kahden kuukauden määräajan päättyessä, joka alkoi kulua sille 3.10.1995 esitetystä kehotuksesta ryhtyä toimenpiteisiin, koska se ei ollut tehnyt päätöstä, jossa todetaan, että kyseessä olevat valtion toimenpiteet eivät ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia tai että niitä on pidettävä tässä artiklassa tarkoitettuina tukina, mutta perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 nojalla yhteismarkkinoille soveltuvina, tai että perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely on aloitettava, tai tehnyt päätöstä, jossa se olisi yhdistänyt olosuhteiden edellyttämällä tavalla jotkin näistä päätösmahdollisuuksista.

81 Näin ollen laiminlyöntikannetta on pidettävä perusteltuna siltä osin kuin siinä vaaditaan toteamaan, että komissio on lainvastaisesti jättänyt tekemättä päätöksen perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan nojalla.

Laiminlyönti toimia perustamissopimuksen 85 artiklan nojalla

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

82 Kantaja väittää, että komissiolla oli velvollisuus lähettää sille asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklassa säädetty ilmoitus tutkinnan ensimmäisen vaiheen päätyttyä. Koska komissio ei ollut noudattanut tätä velvollisuutta, se on kantajan mukaan syyllistynyt toimimisvelvollisuutensa laiminlyöntiin.

83 Asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan nojalla 15.5.1997 lähetettyä kirjettä koskevissa huomautuksissaan kantaja väittää, että kirjettä ei voida pitää kannan määrittelynä, joka merkitsisi laiminlyönnin päättymistä. Se esittää, että kirje on erittäin puutteellisesti perusteltu ja että sitä on pidettävä asian ratkaisua viivyttävänä erityisesti sen vuoksi, että tutkintaan oli jo käytetty neljä vuotta, ja

komission yrityksenä lainvastaisesti hyötyä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jonka mukaan vastaajana olevan toimielimen kannan määrittely päättää laiminlyönnin. Kantaja painottaa sitä, että komission kirjettä voidaan pitää yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 125/78, GEMA vastaan komissio, 18.10.1979 antamassa tuomiossa (Kok. 1979, s. 3173) tarkoitettuna kannan määrittelynä vain siinä tapauksessa, että se on asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklassa asetettujen edellytysten mukainen ja erityisesti vain siinä tapauksessa, että siinä esitetään perustelut, joihin komission kanta perustuu.

84 Kantaja väittää, että peruste, johon komissio vetoaa torjuakseen perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisen, eli se, että France-Télévision on yksi taloudellinen kokonaisuus, perustuu France 2- ja France 3 -kanavien 10.11.1993 antamiin vastauksiin ja TF1:n 30.4.1993 päivättyyn kirjeeseen. Asian monimutkaisuus ja teetetyn selvityksen tulokset eivät kumpikaan ole voineet millään tavoin vaikuttaa 15.5.1997 päivätyn kirjeen erittäin ylimalkaiseen sisältöön. Yhteisön edun puuttumista koskevissa komission perusteluissa ei oteta huomioon 10.3.1997 toimitettuun, kantelua täydentävään kirjelmään liitettyjä perusteluja ja asiakirjoja. Tämän vuoksi kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kehottaa komissiota antamaan asianmukaisesti perustellun vastauksen, jossa se selventää esittämiään perusteluja ja jonka avulla kantaja voi arvioida, onko sen syytä vaatia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ratkaisemaan laiminlyöntiasia.

85 Vastaaja viittaa perusteluihin, jotka se on esittänyt perustamissopimuksen 92 artiklan rikkomista koskevien väitteiden tutkimisen yhteydessä.

86 Lisäksi vastaaja väittää, että kirje, jonka se lähetti kantajalle 15.5.1997, on asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukainen kannan määrittely, joka päättää laiminlyönnin. Tämän vuoksi kanteen tätä koskevaa osaa ei vastaajan mukaan tarvitse ratkaista.

87 Väliintulija viittaa vastaajan esittämiin perusteluihin.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

88 Oikeuskäytännön mukaan kantelijalle lähetetty kirje, joka täyttää asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaiset edellytykset, on perustamissopimuksen 175 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettu kannan määrittely (em. asia GEMA v. komissio, tuomion 21 kohta). Tällainen kannan määrittely lopettaa komission laiminlyönnin ja vie kantelijan nostamalta laiminlyöntikanteelta kohteen (asia C-282/95 P, Guérin automobiles v. komissio, tuomio 18.3.1997, Kok. 1997, s. I-1503, 30 ja 31 kohta).

89 On siis selvitettävä, onko komission kantajalle 15.5.1997 lähettämää kirjettä pidettävä asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklassa tarkoitettuna ilmoituksena.

90 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että 15.5.1997 päivätty kirje, jossa viitataan nimenomaisesti asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklaan, täyttää kaikki tässä artiklassa asetetut muodolliset vaatimukset. Kirjeessä kerrataan kaikki kantelussa esitetyt väitteet ja ilmoitetaan kantelijalle sen jälkeen syyt, joiden vuoksi kantelu on hylätty, ja asetetaan kantelijalle määräaika, esillä olevassa asiassa kaksi kuukautta, jonka kuluessa tämän on kirjallisesti esitettävä huomautuksensa.

91 Kantaja väittää kuitenkin, että 15.5.1997 päivättyä kirjettä ei voida pitää kannan määrittelynä, johon laiminlyönti päättyy, koska se on erittäin puutteellisesti perusteltu ja sillä on jopa viivytetty asian käsittelyä.

92 Tätä kantaa ei voida hyväksyä. Komissio esittää 15.5.1997 päivätyssä kirjeessään ne kaksi perustetta, joiden vuoksi se ei katso voivansa hyväksyä kantajan kantelua, joka koskee perustamissopimuksen 85 artiklan rikkomista, eli sitä rikkomista, joka ainoana on tässä kohtaa otettava huomioon. Yhtäältä komissio osoittaa, että saman yhtymän kaksi yritystä eli France 2 ja France 3, jotka kuuluvat saman johtajan ja näin ollen yhteisen hallinnon alaisuuteen, eivät ole

markkinoilla tosiasiallisesti itsenäisesti toimivia yksiköitä, vaan muodostavat yhden taloudellisen kokonaisuuden, minkä vuoksi niiden salaiseksi väitettyä yhteistoimintaa ei voida oikeuskäytännön mukaan (asia C-73/95 P, Viho v. komissio, tuomio 24.10.1996, Kok. 1996, s. I-5457) pitää perustamissopimuksen 85 artiklan vastaisena. Toisaalta komissio katsoo, että edellytykset kantelun hylkäämiselle riittävän yhteisön edun puuttumisen vuoksi ovat olemassa esillä olevassa asiassa, koska "asiasta ei käy ilmi, että sillä olisi tuntuvia vaikutuksia yhteisön jäsenvaltioiden väliseen kauppaan".

93 Vaikka 15.5.1997 päivätyssä kirjeessä esitetyt perustelut voitaisiinkin kantajan väittämin tavoin asettaa kyseenalaisiksi ja katsoa niiden olevan ylimalkaisia, väite on merkityksetön sen kannalta, onko komissio määritellyt kantansa perustamissopimuksen 175 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

94 15.5.1997 päivättyä kirjettä on siis pidettävä asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklassa tarkoitettuna ilmoituksena, johon komission mahdollinen laiminlyönti on päättynyt.

95 Tämän perusteella lausunnon antaminen raukeaa laiminlyöntikanteen siitä osasta, jossa vaaditaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamaan, että komissio olisi laiminlyönyt velvollisuutensa toimia perustamissopimuksen 85 artiklan nojalla.

Laiminlyönti toimia perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

96 Kantaja väittää, että komission 15.5.1997 lähettämä kirje, jossa se ilmoitti aikomuksestaan olla aloittamatta perustamissopimuksen 90 artiklan mukaista

menettelyä, on ylimalkainen ja jopa sillä tavoin mitäänsanomaton ja erittäin puutteellinen, ettei kantelija olisi sen perusteella voinut esittää mitään asian ratkaisun kannalta hyödyllisiä huomautuksia. Kantaja katsoo tämän perusteella, että komission laiminlyönnin ei voida katsoa päättyneen 15.5.1997 päivättyyn kirjeeseen, koska sen ei voida katsoa olevan varsinainen kannanmäärittely.

97 Komissio esittää, että 15.5.1997 päivätyssä kirjeessä on käsitelty asian tosiseikat myös perustamissopimuksen 90 artiklan kannalta, vaikka tällä sopimusmääräyksellä ei anneta kantelijalle minkäänlaista oikeutta tähän.

98 Väliintulija väittää, että perustamissopimuksen 90 artiklan soveltamista koskeva komission kannan määrittely, joka on 15.5.1997 päivätyssä kirjeessä, vie joka tapauksessa laiminlyöntikanteelta kohteen.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

99 On siis selvitettävä, onko 15.5.1997 päivättyä komission kirjettä pidettävä perustamissopimuksen 175 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuna kannan määrittelynä, johon komission laiminlyönti päättyy, ja joka vie näin laiminlyöntikanteelta kohteen siltä osin kuin siinä väitetään komission laiminlyöneen velvollisuutensa toimia 90 artiklan nojalla.

100 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että 15.5.1997 päivätyssä kirjeessään komissio on ilmoittanut kantajalle, että tutkittuaan, onko perustamissopimuksen 90 artiklan rikkomista koskevia väitteitä pidettävä perusteltuina, se ei ollut saanut riittävää näyttöä siitä, että kantelussa mainittuja tosiseikkoja olisi

pidettävä tämän artiklan rikkomisena, ja tehnyt selkoa syistä, joiden vuoksi sillä ei ollut aikomusta aloittaa perustamissopimuksen 90 artiklan mukaista menettelyä.

101 Kirjeen sisällöstä ja asiayhteydestä, johon se liittyy, käy siis selvästi ilmi, että komissio katsoi lähettäessään kantajalle 15.5.1997 päivätyn kirjeen, että komission saamien tietojen perusteella kantelua ei voitu hyväksyä siltä osin kuin se koski perustamissopimuksen 90 artiklan rikkomista.

102 Kuten tässä tuomiossa on jo aikaisemmin todettu, väite, joka perustuu perustelujen virheellisyyteen tai puutteellisuuteen, on merkityksetön sen kannalta, onko komissio tehnyt perustamissopimuksen 175 artiklassa tarkoitetun kannan määrittelyn.

103 Tästä seuraa, että lähettäessään kantelijalle 15.5.1997 päivätyn kirjeen, komissio määritteli kantansa perustamissopimuksen 175 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla, minkä vuoksi laiminlyöntikannetta ei tarvitse ratkaista siltä osin kuin siinä vaaditaan toteamaan, että komissio olisi lainvastaisesti laiminlyönyt velvollisuutensa toimia perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla.

Toissijainen kumoamisvaatimus

104 Jos 11.12.1995 päivättyä komission kirjettä on pidettävä päätöksenä, jolla 10.3.1993 tehty kantelu hylättiin, kantaja väittää toissijaisesti, että päätös on todettava lainvastaiseksi, koska siinä ei todeta perustamissopimuksen 85, 90 ja 92 artiklan rikkomista. Vastauksessaan kantaja toteaa komission myöntäneen, että 11.12.1995 päivätty kirje ei ollut perustamissopimuksen 175 artiklassa tarkoitettu kannan määrittely, mutta toteaa kuitenkin pysyvänsä kumoamisvaati-

muksessaan toissijaisesti siltä varalta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin omaksuisi päinvastaisen kannan.

105 Asianosaisten yhtenevien käsitysten ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laiminlyöntikanteen käsittelyn yhteydessä tekemän arvioinnin perusteella 11.12.1995 päivättyä kirjettä on pidettävä puhtaan informatiivisena eikä komissio ilmoita siinä kantaansa pääasiaan.

106 Näin ollen lausunnon antaminen kumoamisvaatimuksesta raukeaa, koska se on esitetty vain toissijaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

107 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 87 artiklan 6 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan, jos lausunnon antaminen asiassa raukeaa.

108 Esillä olevassa asiassa pääosa komission vaatimuksista on hylätty eikä komissio ole toiminut perustamissopimuksen 175 artiklassa asetetussa määräajassa sille osoitetusta kehotuksesta huolimatta. Lisäksi komissio ilmoitti vasta 15.5.1997, eli tämän kanteen nostamisen jälkeen, kantajalle kantansa 10.3.1993 tehtyyn kanteluun, joka koski perustamissopimuksen 85 ja 90 artiklan rikkomista.

109 Edellä esitetystä seuraa, että asiassa vallitsevien olosuhteiden oikeudenmukaisen arvioinnin perusteella komissio on velvoitettava vastaamaan omista oikeuden-

käyntikuluistaan sekä korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut niitä kuluja lukuun ottamatta, jotka ovat aiheutuneet kantajalle Ranskan tasavallan väliintulosta.

110 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaisesti Ranskan tasavallan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan. Sen on lisäksi korvattava väliintulostaan kantajalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Komissio on jättänyt noudattamatta sille EY:n perustamissopimuksen mukaan kuuluvia velvoitteita, koska se ei ole tehnyt päätöstä Télévision française 1 SA:n 10.3.1993 tekemän kantelun valtiontukea koskevasta osasta.

2) Niistä laiminlyöntiä koskevista vaatimuksista, jotka koskevat sitä, että komissio olisi laiminlyönyt velvollisuutensa toimia EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan (josta on tullut EY 86 artikla) nojalla, ei ole tarpeen lausua.

3) Kanne jätetään tutkimatta siltä osin kuin se kohdistuu siihen, että komissio olisi laiminlyönyt velvollisuutensa toimia EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan (josta on tullut EY 82 artikla) nojalla.

4) Toissijaisista kumoamisvaatimuksista ei ole tarpeen lausua.

5) Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut lukuun ottamatta niitä kuluja, joita kantajalle on aiheutunut Ranskan tasavallan väliintulosta.

6) Ranskan tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä sen väliintulosta kantajalle aiheutuneista kuluista.

Jaeger Lenaerts Tiili

Azizi Mengozzi

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä kesäkuuta 1999.

H. Jung M. Jaeger

kirjaaja laajennetun kolmannen jaoston puheenjohtaja